

คำวินิจฉัยของ นายอภัย จันทนจุลกะ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒/๒๕๕๘

วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาติประชาชน

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาติประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง สรุปได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคชาติประชาชนเป็นพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๖ ซึ่งพรรคชาติประชาชนจะต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ภายในวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ อันเป็นวันครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคชาติประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕

พรรคชาติประชาชนได้มีหนังสือลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ดังนี้

๑) เปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค ข้อ ๔๓ ข้อ ๔๔ และข้อ ๔๕ และเลิกตั้งกรรมการบริหารพรรคเพิ่มเติมตามมติที่ประชุมใหญ่สามัญพรรค ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ และอยู่ระหว่างการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับองค์ประชุมของการประชุมใหญ่ครั้งดังกล่าว

๒) ส่งทะเบียนสมาชิกตามมาตรา ๒๕ จำนวน ๕,๖๖๕ ราย และอยู่ระหว่างการตรวจสอบความถูกต้องของใบสมัครสมาชิกพรรคชาติประชาชน

๓) แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค จำนวน ๕ สาขา คือ สาขาลำดับที่ ๑ จังหวัดระยอง สาขาลำดับที่ ๒ จังหวัดระนอง สาขาลำดับที่ ๓ จังหวัดน่าน สาขาลำดับที่ ๔ จังหวัดเพชรบูรณ์ และสาขาลำดับที่ ๕ จังหวัดยโสธร ต่อมาพรรคชาติประชาชนมีหนังสือลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๗

ขอถอนเรื่องการจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๓ จังหวัดน่าน เนื่องจากคณะกรรมการสาขาพรรคยังไม่พร้อมที่จะดำเนินการกิจการในทางการเมือง

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มอบให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้องตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ซึ่งข้อเท็จจริงจากการสอบปากคำของผู้มีรายชื่อเข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาลำดับที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๕ ปรากฏว่าสถานที่ประชุมไม่ถูกต้องตามรายงานการประชุมจัดตั้งสาขาลำดับที่ ๒ และผู้มีรายชื่อเข้าร่วมประชุมแต่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมในสาขาลำดับที่ ๑ และที่ ๕ โดยสาขาลำดับที่ ๕ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดยโสธร รายงานผลการสอบปากคำผู้มีรายชื่อในบัญชีผู้เข้าร่วมจัดตั้งสาขาพรรค ในวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๗ ดังนี้

๑) นายคำพันธ์ ทวีกัน ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานสาขาพรรค นายบุญหลาย ทองอร่าม ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นรองประธานสาขาพรรค นายบุญจันทร์ บุตรคาเพ็ง ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นเลขานุการสาขาพรรค และนายบุญมี พินทума หนึ่งในผู้เข้าร่วมประชุมให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่าเป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชนและได้เข้าร่วมประชุม (จัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน) โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ ๑๕ คน ไม่ใช่ ๕๗ คน ตามที่ปรากฏในรายงานการประชุม ส่วนรายชื่ออีก ๓๐ กว่าคน นายคำพันธ์ ทวีกัน ได้ไปเอารายชื่อประชาชนตามหมู่บ้านต่าง ๆ ในอำเภอมหาชนะชัย ก่อนที่จะมีการประชุมและส่งรายชื่อดังกล่าวไปให้พรรคชาติประชาชน

๒) นางพิมล บุตรคาเพ็ง นายสัมฤทธิ์ ประกอบสุข และนายบุญรอด ถนอมบุญ ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า ไม่ได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชน และไม่ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ส่วนลายมือชื่อที่ปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคไม่ใช่ลายมือของตนเอง

๓) นายทวี น้อยใส ให้ถ้อยคำว่าจะไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชน แต่ได้เข้าร่วมประชุมเมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๗ มีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ ๒๐ คน โดยคิดว่าเป็นการประชุมเรื่องหม้อดิน

๔) นายเสริม บุตรคาเพ็ง ให้ถ้อยคำว่าจะไม่เคยเป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชน แต่ได้เข้าร่วมประชุมเมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๗ มีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ ๑๕ คน และได้มอบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านให้กับเจ้าหน้าที่ของพรรค จำนวน ๑ ชุด

๕) นางเรียน เพ็ชแสง นายสุค ทวีจิตร นางเขียน กัชรกรณ์ และนางลำไย สายสวาท ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชนและไม่ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ส่วนลายมือชื่อที่ปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคเป็นของคนจริงโดยนายคำพันธ์ ทวีกัน นำมาให้ลงลายมือชื่อที่บ้าน

๖) นายณรงค์ คงสมบัติ ให้ถ้อยคำว่าเป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชน แต่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ส่วนลายมือชื่อที่ปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคเป็นของคนจริงโดยนายคำพันธ์ ทวีกัน นำมาให้ลงลายมือชื่อที่บ้าน

นายทะเบียนพรรคการเมืองใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗ ให้หัวหน้าพรรคชาติประชาชนชี้แจงข้อเท็จจริงการจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน

ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๔๗ พรรคชาติประชาชนแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า การจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๕ จังหวัดยโสธร ได้สอบถามไปทางนายคำพันธ์ ทวีกัน ผู้ได้รับเลือกเป็นประธานสาขาพรรคแล้ว ปรากฏว่ารายชื่อทั้งหมดเป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชน แต่ที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคเนื่องจากอยู่ต่างอำเภอไม่สะดวกในการเดินทางและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย ซึ่งแต่ละคนก็ได้มอบหมายให้นายคำพันธ์ ทวีกัน ไปดำเนินการเองทั้งสิ้นและก็ได้ลงลายมือชื่อในแบบฟอร์มแล้วทุกคนซึ่งถือว่าเป็นการดำเนินการถูกต้องตามข้อบังคับพรรคแล้ว

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้เสนอนายทะเบียนพรรคการเมือง มอบให้พนักงานสำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ รวม ๒ คน ไปตรวจสอบข้อเท็จจริงเพิ่มเติมก่อนที่จะนำเสนอนายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาต่อไป จากการได้เดินทางไปตรวจสอบข้อเท็จจริงและสอบปากคำผู้มีรายชื่อในบัญชีผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ ที่จังหวัดยโสธร ปรากฏรายละเอียด ดังนี้

๑) นายคำพันธ์ ทวีกัน ให้ถ้อยคำว่าเป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชน ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน มีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ ๒๐ คน ส่วนบุคคลอื่นได้นำรายชื่อตามหมู่บ้านต่าง ๆ ก่อนที่จะมีการประชุมแล้วส่งให้พรรคชาติประชาชน

๒) นายพง พวงมาลัย นายลิขิต สืบสุโท นายเสาร์ พุดเพราะ นางบุญจันทร์ รัตนวงศ์ นายนิคม แก้วมาศ นายอรุณ ศรีแก้วกุล และนายหนู บุญช่วย ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า ไม่ได้เป็น

สมาชิกพรรคชาติประชาชน ไม่ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชนลำดับที่ ๕ เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๗ ส่วนลายมือชื่อในบัญชีผู้เข้าร่วมประชุมเป็นลายมือของตนจริงแต่ได้ลงไว้ก่อนที่จะมีการประชุมโดยนายคำพันธ์ ทวีกัน นำมาให้ลงลายมือชื่อที่บ้าน

๓) นายสมบูรณ์ ปานกลาง และนายสมยงค์ แสงรุ่ง ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่าไม่เคยสมัครเป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชน ไม่ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๗ และลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคก็ไม่ใช่ลายมือชื่อของตน

๔) นางมะลิ ทวีกัน ให้ถ้อยคำว่าจะไม่เคยสมัครเป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชน แต่ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๗ แต่ลายมือชื่อในบัญชีลายมือชื่อผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคไม่ใช่ลายมือชื่อของตน

ในการประชุมจัดตั้งสาขาพรรค ข้อบังคับพรรคชาติประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๔๕ กำหนดว่า เมื่อคณะกรรมการบริหารพรรคได้อนุมัติให้ท้องที่ใดหรือเขตเลือกตั้งใดตั้งสาขาพรรคได้ให้มีหนังสือแจ้งต่อตัวแทนของสาขาพรรคนั้น ตามข้อ ๔๔ (๒) เพื่อดำเนินการเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคเป็นครั้งแรกภายในสามสิบวัน และเมื่อสาขาพรรคได้ประชุมสมาชิกเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคแล้ว ให้แจ้งให้สำนักงานใหญ่พรรคทราบภายในสามสิบวัน เพื่อให้หัวหน้าพรรคแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในสิบห้าวัน เพื่อดำเนินการตามกฎหมายต่อไป และการประชุมสาขาพรรคดังกล่าวต้องมีสมาชิกเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าห้าสิบคนขึ้นไป แต่เมื่อข้อเท็จจริงในการจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ จากการตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดยโสธร และพนักงานสำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ ปรากฏว่า นายบุญรอด ถนอมบุญ นางเรียน เพ็ชแสง นายสุค ทวีจิตร นางเจียน คัชกรณ นางลำไย สายสวาท นายผง พวงมาลัย นายลิขิต สืบสุโท นายเสาร์ พุดเพราะ นางบุญจันทร์ รัตนวงศ์ นายนิคม แก้วมาศ นายอรุณ ศรีแก้วกุล นายหนู บุญช่วย และนายณรงค์ คงสมบัติ รวม ๑๓ คนให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่าไม่ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๗ ส่วนลายมือชื่อในบัญชีผู้เข้าร่วมประชุมเป็นลายมือชื่อของตนจริงแต่ได้ลงไว้ก่อนที่จะมีการประชุมโดยนายคำพันธ์ ทวีกัน นำมาให้ลงลายมือชื่อที่บ้าน รวมทั้งนางพิมล บุตรดาเพ็ง นายสัมฤทธิ์ ประกอบสุข นายบุญรอด ถนอมบุญ นายสมบูรณ์ ปานกลาง และนายสมยงค์ แสงรุ่ง รวม ๕ คน ให้ถ้อยคำ

สอดคล้องกันว่า ไม่ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๗ ส่วนลายมือชื่อในบัญชีผู้เข้าร่วมประชุมก็ไม่ใช่ลายมือชื่อของตน ประกอบกับ นายคำพันธ์ ทวีกัน ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานสาขาพรรค ให้ถ้อยคำว่ามีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ ๑๕ คน ไม่ใช่ ๕๗ คน ตามรายงานการประชุม ส่วนรายชื่ออีก ๓๐ กว่าคน ตนเองได้ไปนำรายชื่อประชาชนตามหมู่บ้านต่าง ๆ ในอำเภอมาหาชงชัย ก่อนที่จะมีการประชุมและส่งรายชื่อดังกล่าวไปให้ทางพรรคชาติประชาชน กรณีการจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ จึงไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อบังคับพรรคชาติประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๔๕

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้นำเรื่องการดำเนินกิจการของพรรคชาติประชาชน เข้าพิจารณาในที่ประชุมคณะกรรมการด้านกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ ครั้งที่ ๑๑/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗ โดยมติที่ประชุมมีความเห็นว่า การจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรค เห็นควรเสนอนายทะเบียนพรรคการเมืองไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ ซึ่งทำให้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่จัดตั้งพรรคชาติประชาชนมีสาขาไม่ครบภาคละหนึ่งสาขาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕ เห็นควรเสนอนายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้สั่งยุบพรรคชาติประชาชน และดำเนินคดีแก่หัวหน้าพรรคชาติประชาชนฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน

นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาแล้ว

๑) ไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ ทำให้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคชาติประชาชนไม่มีสาขาพรรคการเมืองภาคละหนึ่งสาขา

๒) เนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ กำหนดให้ภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง ต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาค ตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ข้อเท็จจริงนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคชาติประชาชน เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๖ ครบกำหนด ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดทะเบียนการจัดตั้ง คือ ภายในวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ซึ่งภายในกำหนดเวลาดังกล่าวพรรคชาติประชาชน

ยังไม่มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา เมื่อพรรคชาติประชาชนไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคชาติประชาชน ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาติประชาชน

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการและรับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป พร้อมทั้งส่งสำเนาคำร้องและมีประกาศศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้พรรคชาติประชาชนชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาซึ่งพรรคชาติประชาชน โดยนายพรประทาน ไชยรัชต์ หัวหน้าพรรคมีหนังสือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๔๗ ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่าพรรคชาติประชาชนได้ดำเนินการประชุมสาขาพรรคตามข้อบังคับพรรคแล้ว นอกจากนี้ในการประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ พรรคชาติประชาชนได้มีมติเป็นเอกฉันท์ให้แก้ไขข้อบังคับพรรคข้อ ๔๕ ซึ่งเดิมกำหนดให้มีสมาชิกเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าห้าสิบคนขึ้นไป โดยแก้ไขเป็นให้มีสมาชิกเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่ายี่สิบห้าคนขึ้นไป ซึ่งได้แจ้งให้นายทะเบียนทราบเมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ และพรรคชาติประชาชนมีวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ที่จะเลือกตั้งกรรมการสาขาพรรคให้ถูกต้องและเป็นไปตามกฎหมาย สำหรับการประชุมครั้งแรกของสาขาพรรคที่กำลังจะก่อตัวขึ้นย่อมไม่มีความถนัดและไม่เข้าใจในตัวบทกฎหมายตามที่พรรคชาติประชาชนได้แนะนำ พร้อมทั้งกำหนดแนวทางปฏิบัติ ขั้นตอน หลักเกณฑ์ และวิธีการดำเนินการไว้โดยละเอียด และให้ปฏิบัติตามโดยเคร่งครัดอีกด้วย ส่วนการกระทำของ นายคำพันธ์ ทวีกัน ผู้ทำหน้าที่ประธานสาขาพรรคชาติประชาชน เมื่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหนังสือสอบถามจึงได้ทราบเรื่องราว

นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้ยื่นคำร้องเพิ่มเติม ลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๔๘ ชี้แจงสรุปได้ว่ากรณีการจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ นั้น สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดยโสธร ตรวจสอบข้อเท็จจริงและพนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ไปสอบข้อเท็จจริงเพิ่มเติม จากผู้ที่มีรายชื่อในบัญชีผู้เข้าร่วมประชุม ปรากฏว่า ได้สอบปากคำผู้ดำเนินการจัดประชุมและได้รับเลือกตั้งเป็น

ประธานสภาพรรค คือ นายคำพันธ์ ทวีกัน ให้ถ้อยคำว่ามีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ ๑๕ - ๒๐ คน ไม่ใช่ ๕๗ คน ตามที่แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ส่วนอีกประมาณ ๓๐ กว่าคน คนได้ให้ลงลายมือชื่อไว้ก่อนหน้าที่จะมีการประชุมจัดตั้งสาขาพรรค โดยนายคำพันธ์ ทวีกัน เป็นผู้นำมาให้ลงลายมือชื่อที่บ้าน ซึ่งหัวหน้าพรรคชาติประชาชนก็ได้ยอมรับในกรณีดังกล่าว แต่ก็ได้แจ้งว่าการดำเนินการดังกล่าวได้ดำเนินการถูกต้องตามข้อบังคับพรรคแล้ว

พิจารณาข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำร้องเพิ่มเติมและคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของพรรคชาติประชาชน รวมทั้งเอกสารประกอบต่าง ๆ แล้ว มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคชาติประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เนื่องจากไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองหรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

มาตรา ๖๕ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน
- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง
- (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือ

มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียนให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

พิจารณาแล้ว ข้อเท็จจริงปรากฏจากหลักฐานบันทึกการให้ปากคำของผู้มีรายชื่อในบัญชีผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๗ จำนวน ๑๑ คน ที่ได้ให้ถ้อยคำว่าได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ แม้ลายมือชื่อในบัญชีผู้เข้าร่วมประชุมเป็นลายมือชื่อของตนแต่ได้ลงไว้ให้แก่นายคำพันธ์ ทวีกัน ผู้ได้รับเลือกเป็นประธานสาขาพรรคก่อนที่จะมีการประชุม และอีก ๕ คน ให้ถ้อยคำว่าได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ และลายมือชื่อในบัญชีผู้เข้าร่วมประชุมก็ไม่ใช่ลายมือชื่อของตนด้วย ซึ่งการให้ปากคำดังกล่าวสอดคล้องกับการให้ปากคำของนายคำพันธ์ ทวีกัน ที่ว่ามีผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรค ประมาณ ๑๕ - ๒๐ คน ไม่ใช่ ๕๗ คน ตามรายงานการประชุมจัดตั้งสาขาพรรค และตนเป็นผู้นำรายชื่อบุคคลประมาณ ๓๐ คน ส่งให้พรรคชาติประชาชนก่อนที่จะมีการประชุมจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๕ จึงฟังได้ว่าพรรคชาติประชาชนได้ประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ จังหวัดยโสธร ในวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๗ มีผู้เข้าร่วมประชุมไม่ถึงตามจำนวนที่กำหนดในข้อบังคับพรรคชาติประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๔๕ ที่กำหนดว่า เมื่อคณะกรรมการบริหารพรรคได้อนุมัติให้ท้องที่ใดหรือเขตเลือกตั้งใดตั้งสาขาพรรคได้ ให้มีหนังสือแจ้งต่อตัวแทนของสาขาพรรคนั้น เพื่อดำเนินการเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคเป็นครั้งแรกภายในสามสิบวัน และเมื่อสาขาพรรคได้ประชุมสมาชิกสาขาเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคแล้วให้แจ้งให้สำนักงานใหญ่พรรคทราบภายในสามสิบวัน เพื่อให้หัวหน้าพรรคแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในสิบห้าวัน เพื่อดำเนินการตามกฎหมายต่อไป และการประชุมสาขาพรรคดังกล่าวต้องมีสมาชิกเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าห้าสิบคนขึ้นไป แต่ต่อมาพรรคชาติประชาชนจะได้จัดประชุมใหญ่สามัญครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ ในวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ เพื่อเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค ข้อ ๔๕ โดยขอแก้ไขให้การประชุมสาขาพรรคมีสมาชิกเข้าร่วมประชุมยี่สิบห้าคนขึ้นไป แต่การประชุมใหญ่สามัญเพื่อเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคดังกล่าวได้เกิดขึ้นภายหลังจากที่มีการประชุมจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๕ โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมไม่ครบกล่าวคือจำนวนไม่น้อยกว่าห้าสิบคนขึ้นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคชาติประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๔๕ จึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ กรณีมีเหตุให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคชาติประชาชน

ได้ตามคำร้องของนายทะเบียนพรกการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
พรกการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

โดยเหตุผลดังได้วินิจฉัยข้างต้น จึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรกการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง สั่งให้ยุบพรรคชาติประชาชน

นายอภิรักษ์ จันทนกุลกะ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ